

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології

Силабус навчальної дисципліни
«Вогнепальні поранення м'яких тканин. Ранова балістика»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ECTS.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії з курсом урології та офтальмології. Одеса, вул. Пастера 9, пров. Валіховський, 5. Багатопрофільний медичний центр ОНМедУ. 1 хірургічне відділення, 2 хірургічне відділення
Викладач (-і)	Каштальян М.А., д.мед.н, професор, завідувач кафедри. Професори: д.мед.н. Вансович В.Є., д.мед.н. Герасименко О.С. Доценти: к.мед.н. Дробков О.Л., к.мед.н. Квасневський О.А., к.мед.н. Квасневський Є.А., к.мед.н. Колотвін А.О., к.мед.н. Ільїна-Стогнієнко В.Ю., к.мед.н. Давидов Д.М. Асистенти: к.мед.н. Ромак О.І., к.мед.н. Самарський І.М., к.мед.н. Мурадян К.Р., Білаш О.В., Похлебіна В.Б., Вітюк М.С.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Білаш Оксана Вікторівна, завуч кафедри 093-848-4048 Ільїна-Стогнієнко Вікторія Юріївна, відповідальна за організаційно-виховну роботу кафедри 067-971-21-05 Жебраковська Марина Юріївна, старший лаборант кафедри 050-316-10-91 E-mail: surgdep@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології

Предмет вивчення дисципліни – поглиблене вивчення вогнепальних ран, клінічних ознак ран, особливості перебігу ранового процесу вогнепальних ран, профілактики та лікування ранових ускладнень, первинна та вторинна хірургічна обробка ран, особливості обробки вогнепальної рани.

Мета дисципліни: опанування здобувачем освіти знань та формування елементів професійних компетентностей в галузі хірургії, та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання дисципліни:

1. Формування вмінь та навичок: з діагностики та лікуванні ран, ранових ускладнень, в тому числі у випадках вогнепальних ран м'яких тканин з урахуванням балістичної складової.

2. Опанування навичок з виконання первинної та вторинної хірургічної обробки у випадках вогнепальних ран м'яких тканин з урахуванням балістичної складової

3. Опанування вмінням визначати тактику лікування у випадках вогнепальних ран м'яких тканин з урахуванням балістичної складової та профілактики ранових ускладнень.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні:

Знати:

- клінічні ознаки рани, ранових ускладнень, особливості хірургічного лікування, балістичні властивості вогнепальної зброї.

Вміти:

- Спілкуватися з хворим, збирати скарги, анамнез життя та захворювання.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Практичні заняття: словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації); практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота: робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять; самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології

Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Поняття про рани, в тому числі вогнепальні

Тема 1. Визначення, ознаки рани. Класифікація ран. Фази ранового процесу. Особливості вогнепального поранення.

Сучасна вогнепальна рана. Визначення. Рана. Поранення. Вогнепальна рана. Клінічні вогнепальні ознаки вогнепального поранення. Складові частини рани. Рановий процес, його фази. Класифікація ран: за походженням; за характером ранячого предмету; за ступенем інфікування. Види загоєння та фази перебігу ранового процесу. Особливості вогнепальної рани.

Тема 2. Ранові ускладнення, як наслідки вогнепального поранення.

Ранові ускладнення: розвиток інфекції в рані, кровотеча з рани, неспроможність рани, гіпертрофічні рубці та келоїди. Загальні принципи лікування ран та профілактика розвитку ускладнень ранового процесу, після вогнепального поранення.

Змістовий модуль 2. Невідкладна допомога при вогнепальних пораненнях

Тема 3. Проблема організації медичної допомоги.

Поняття про асептику й антисептику. Правила надання домедичної допомоги при пораненнях. Поняття про пов'язку і перев'язку. Індивідуальний перев'язувальний пакет. Накладання пов'язок. Визначення та класифікація пов'язок. Покривні й компресійні пов'язки. Пов'язки для іммобілізації та підтримування. Методи накладання пов'язок.

Тема 4. Тимчасова зупинка кровотечі. Накладання джгута і закрутки. Види кровотеч. Ознаки внутрішньої кровотечі. Накладання тугої пов'язки. Точки затискання артерій для зупинки кровотечі. Зупинка крові при сильній кровотечі. Накладання кровоспинного джгута. Накладання закрутки. Фіксація кінцівки при сильній кровотечі.

Тема 5. Евакуаційно-етапна система лікування ранених. Поле бою (перша медична допомога). Медичний пункт батальйону (долікарська допомога) доповнює першу медичну допомогу. Медичний пункт полку (перша лікарська допомога). Окремий медичний батальйон (кваліфікована медична допомога) пораним в м'які тканини. Спеціалізовані шпиталі. **Змістовий модуль 3. Хірургічна обробка рани.**

Тема 6. Первинна хірургічна обробка вогнепальної рани

Визначення. Показання та протипоказання до проведення первинної хірургічної обробки рани. Основні види первинної хірургічної обробки рани. Етапи первинної хірургічної обробки рани. Первинні та первинно-відстрочені шви.

Тема 7. Особливості хірургічної обробки вогнепальної рани.

Загальні принципи хірургічної обробки вогнепальної рани. Етапи первинної хірургічної обробки вогнепальної рани. Методи закриття вогнепальної рани.

Тема 8. Вторинна хірургічна обробка рани.

Інфіковані рани. Місцеві та загальні ознаки запального процесу. Класифікація ранової інфекції. Правець. Екстрена профілактика правця. Клостридіальна та гнилісна ранова інфекція, особливості хірургічного лікування. Показання та протипоказання до проведення вторинної хірургічної обробки рани. Методики дренивання ран.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології

Тема 9. Травматичний шок.

Розвиток вчення про травматичний шок. Етіологія і патогенез травматичного шоку. Класифікація і клініка травматичного шоку. Діагностика травматичного шоку. Лікування травматичного шоку.

Змістовий модуль 4. Сучасна патоморфологічна особливість вогнепальної рани

Тема 10. Ранова балістика.

Фактори утворення вогнепальної рани. Фази тимчасової пульсуючої порожнини. Конструктивні особливості та балістичні властивості сучасних раннячих снарядів. Морфологія вогнепальної рани. Залежність морфології ранового каналу від початкової ш Основні тактико-технічні і балістичні характеристики табельних та спеціальних видів вогнепального озброєння. Тактико-технічні та балістичні характеристики табельних видів вогнепального озброєння. Тактико-технічні та балістичні характеристики спеціальних видів вогнепального озброєння. Перебіг ранового процесу при вогнепальних пораненнях. Зони порушення мікроциркуляції в рановому каналі. Фактори, що сприяють розвитку інфекції. Хірургічна обробка вогнепальних ран.

Тема 11. Ранова балістика і морфофункціональні зміни в тканинах при вогнепальних пораненнях.

Ранова балістика. Теорія отруєння ран порохом. Теорія опіку. Теорія гідравлічного дії. Механізм вогнепального поранення.

Тема 12. Будова вогнепальної рани.

Морфологічні і функціональні зміни. Первинний рановий канал. Зона контузії. Зона струсу. Перебіг ранового процесу і загоєння ран. Клінічні ознаки вогнепального поранення.

Тема 13. Патогенез вогнепальної рани.

Процеси мембранної патології. Морфофункціональні зміни м'яких тканин вогнепальної рани. Синдром ендогенної інтоксикації. Фази перебігу ранового процесу.

Тема 14. Патогенетичні основи лікування сучасної вогнепальної рани.

Лікування вогнепальних поранень різноманітної локалізації. Зона первинної руйнації (некрозу) тканин. Характеристики вогнепальних ран. Хірургічна обробка. Показання для первинної хірургічної обробки.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Загальна хірургія: підручник / С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, , І. Г. Герич та ін.: за ред. професорів С. Д. Хіміча, М.Д. Желіби,. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 608 с.
2. Загальна хірургія : [підручник для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] / за ред.: Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова, В. О. Шідловського ; В. П. Андрющенко, Я. С. Березницький, А. В. Верба та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 342 с.
3. Хірургія. (Підручник з загальної хірургії) /за ред..проф.Я.С.Березницького. – Дніпропетровськ, РВА „Дніпро VAL”, Т.1. – 2018. – 443с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології

4. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Zubaha A.B., Khimich S.D et all.]; Edited by Prof. S.D. Khimich, Prof. M.D. Zheliba / Kyiv AUS Medicine Publishing, 2019.- 608 p.
5. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Chorna I.O. et all.]; Edited by Prof. Ja.S.Bereznickij, M.P.Zacharash, M.P.Mishalov,/ - Vinnica: New book- 2019. -344с.
6. R.Kushnir. Lecture of General surgery for foreign students of II and III years of medical faculty. –Ternopil “Ukrmedkniga”, 2018 – 318 p.
7. Short practice of surgery. 24th edition. Vol.1.Edited by R.C.G.Russell, Norman S. Williams, Christopher J.K.Bulstrode. A member of the Hodder Headline Group. - London, 2018. – 738p.

Додаткова:

1. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. Проф.. Польового В.П., Шкваровського І. В., Желіби М.Д. – Чернівці: Медуніверситет, 2018. – 252 с.
2. Десмургія : навчальний посібник / О. О. Виноградов, М. О. Ропаяєва, О. І. Гужва, А. В. Радченко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. – 80 с.
3. Шаповал С.Д. Гнійно-септична хірургія./Навчальний посібник. – Київ ВСВ «Медицина» - 2019 – 192 с.
4. Невідкладні стани в хірургії. /Навчальний посібник для медичних ВНЗ I—III рівнів акредитації МОЗ України/ К. Бобак, А. Бобак, В. Киретов - Київ ВСВ «Медицина» - 2017 – 560с.
5. Butyrsky A. General surgery. – Simferopol. 2014.- 478p
6. General surgery. Selected lectures Edited by prof. V. V. Mishchenko // V. Ye. Vansovych, N. D. Voloshenkova, D. M. Davydov, et other// Odessa 2019. 338p
7. Gostishcev V.K. General surgery/ The manual. –М.:Geotar-med, 2018. 220p
8. Lyapis M. A. Methods of examination of a surgical patient / M. A. Lyapis. – Ternopil: Ukrmedbook, 2004. – 156 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. <https://moz.gov.ua/> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / [American Medical Association](http://www.ama-assn.org)
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. <http://iss-sic.com/> - Міжнародна спільнота хірургів

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи здобувачів.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;

Самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії
з курсом урології та офтальмології

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.